1

На всесвіт славен красотою,
Страшний у сполохах пожеж,
Невже лиш мукою святою
Ти у безсмертя увійдеш?

Колишнє, в камені сповите,
Встає, мов хвилі у Дніпрі,
І бачать України діти,
Як Володимир на горі

Крізь непроглядну ніч криваву,
Благословляючи народ,
Веде свій люд, свою державу
На ясні води від негод.

Дитя, розтоптане копитом
Несамовитого коня,
Встає, як судія над світом,
І двері правді відчиня.

На суд зійшлися гори й море.
Здригнулись гнівом небеса,
І скосить, чорний людоморе,
Тебе смертельная коса.

Ще вітер хмари не розвіяв,
Ще гай від жалощів поник,
Та знов чоло підводить Київ,
Щоб не хилить чола повік.

2

Дитинства теплота і мудрощі старечі,
Сивінь минулого і зелень майбуття,
Труда нестримний крок, любові ніжні речі,-
Це ти, мій городе, це ти, моє життя!

Ти сповивав мене, розумний чародію,
І перші ти пісні наспівував мені,
У душу ти вложив і муку, і надію
І серцю повелів дзвеніти, як струні.

У кожній лінії, на кожнім повороті
Очам ти відкривав невидані дива,
І вулиці твої плили злотовороті
У далеч, де зоря сіяла світова.

Ти колихав мене, ти добрі чари діяв,
Ти душу вірністю і честю напоїв,
І я в свій смертний час промовлю слово — Київ,
Як слово матері, з усіх найкраще слів.

3

Гудуть далекі віщі дзвони,
Народ, мов сотні рік, пливе,
І море жупанів червоне
Кипить і грає, як живе.

І воля корогвами має,
І, весь у золоті й вогні,
На гребінь хвилі випливає
Богдан на лебеді-коні.

Упала шляхта знавісніла
І покотилася у прах,

І панство горде наша сила
Уздріла в себе у ногах.

Та знає гетьман, що таїться
Звірота в полі і тепер,-
І до восточної столиці
Правицю владну він простер.

4

Тесляр і смолокур, рибалки й гречкосії,
І геній-будівник, і робітник-творець
Підносили тебе у вірі і в надії;
На те, що збудеться високий рішенець:

Що випростаєш ти свій стан златопоясний,
Що вгору повінню поллється твій Поділ,
Що над Софією розквітне день незгасний
І зрине твій народ, мов сокіл-златокрил.

О, скільки диких бур шугало над тобою,
Злодійських скільки рук на скарб сягало твій!
Але скипав народ, як гнівний шум прибою,
І проти ворога ставав на смертний бій.

Коли надходила ворожа рать лукава,
Немов дамаська сталь, була твоя рука,
І світоч твій палав, як слава Святослава,
І був твій гнів святий, як ніж Залізняка.

5

Гарячий город-герою,
Хіба той день і час забуть,

Як разом з братньою Москвою
Ступив ти на свободи путь?

Хіба зів'янути знаменам,
Що маком розцвіли палким,
Коли над Києвом зеленим
Розвіявсь битви чорний дим?

Хіба поникнуть непокірній
І непоклінній голові,
Хоч би недолюдки невірні
Тебе втопили у крові?

Нехай літопис твій роздерто,
Запався Ярославів вал,
Але не вмер, не може вмерти
Твій волелюбний Арсенал!

6

Тут, де ходив Тарас у гніві та задумі,
Де Леся смертний біль і смерть перемогла,
Де колихалися тополі в срібнім шумі,
Де пісня рутою зеленою росла,

Де в кожен камінець на гостелюбнім бруку
І в кожне дерево на схилі край Дніпра
Вложив народ-борець свою любов і муку
У чистім прагненні високого добра,-

Тут диким потоптом гидка пройшла німота,
Дівчатам гнучий стан ламаючи, як звір,
І в гніві Золоті здригалися Ворота,
І материнський плач підносився до зір.

Вбивали все живе і все святе сквернили
Убивці, сповнені підлотою ущерть,
Та проти сили тьми ясні повстали сили...
Смерть осквернителям! Убивцям — тільки смерть!

7

Нема Хрещатика, немає,
Поник Шевченківський бульвар,
І ніби кров на небокраї
Багровий точиться пожар.

Спинись, проклятий супостате,
На світ востаннє оглянись:
За тіло матері розп'яте
Сини на кару піднялись.

Поб'є тебе прокльон стоустий,
Зненависть права спопелить:
Ти в дім кривавої розпусти
Хотів наш храм перетворить.

Ти піснетворцям і героям
Ганебну долю прирікав,
Щоб рід наш чесний перегноем
В твоїх садах перегнивав.

Камінне серце, чорний розум,
Поріддя хтивості і зла,
Хотів ти лютості морозом
Побить первоцвіти тепла.

Конай же, кате окаяннийі
Гори на вічному вогні!

Нехай нове життя постане
В неопалимій купині!

8

Сади схилялися над чистою водою
У золоті плодів, у пурпурі ягід,
Котилися поля круг тебе й під тобою,
І спокій творчості ішов змаганню вслід.

Дівочі постаті у білім і червонім —
В калині, наче жар, і в чистому снігу —
Понад Славутича голубоводним лоном
Клонились, у пісні вливаючи жагу.

І вроду їх вода струмисте відбивала,
І колихала спів розгониста луна,
І з-під імлистого світилась, запинала
Прийдешніх радощів погожа далина.

І Київ височів будинками стрункими,
Щодня дивуючи, чаруючи щораз,
І серце вірило, що цвіт його цвістиме
Над світом і в світах, незламний, як алмаз.

Для нього ми ріллю орали соковиту,
Тесали камені, лили прозоре скло,
Щоб він підносився поважно й гордовито,
У мармур прибраний, повитий у зело.

Від Сагайдачного і від Петра Могили
Дорога втоптана водила юнаків
Туди, де розуму і доброcті учили
Нетлінних книг ряди — утворення віків.

Де раду радили гарячі декабристи,
Де руку ратаям дали робітники,
Щоб не для власної дороги і користі —
Для щастя людського, простертого в віки,

На прю велику стать із троном і тюрмою
І волі кров свою віддати і любов,-
Сіяла молодість крилатою весною,
І праці перегук в бори далекі йшов.

Бори і Бровари, і Дарниця, і Канів,
І хвилі жовтих нив аж до стрімких Карпат,
Моря й материки, і далеч океанів
Твій блиск розносили і славили стократ.

Ти силу перейняв Микули й Святогора,
Щоб у міхи старі нового влить вина.
І гордо зносився ти над земні простори,
Неопалимая, священна купина!

9

Ти чуєш, батьку? Припадають
Сини твої тобі до ніг
І кров'ю злою напувають
Твій сад і поле, і поріг.

Ти чуєш, батьку? Стрепенися,
Ворожу силу скинь із пліч.
Гармати в Броварському лісі
Гримлять, як дзвони, день і ніч.

Ти чуєш, батьку, як ступає
Непереможна рать твоя,

Як древній Фастів посилає
Полки Семена Палія?

І партії почувши слово,
Стобратні рушили війська,
І встала помста стоголово,
І кара вистигла тяжка,

І захиталися дерева,
І надра потряслись земні,
І рев роз'яреного лева
Збудив Дніпро на самім дні.

І туманіють вражі зграї,
І сонце з хмари вирина,
І з-над пожарів виникає
Благоуханна купина.

4 жовтня 1943 р.